

Samfundsansvar – en fællesværdi

vores

mig

jeres

dig

os

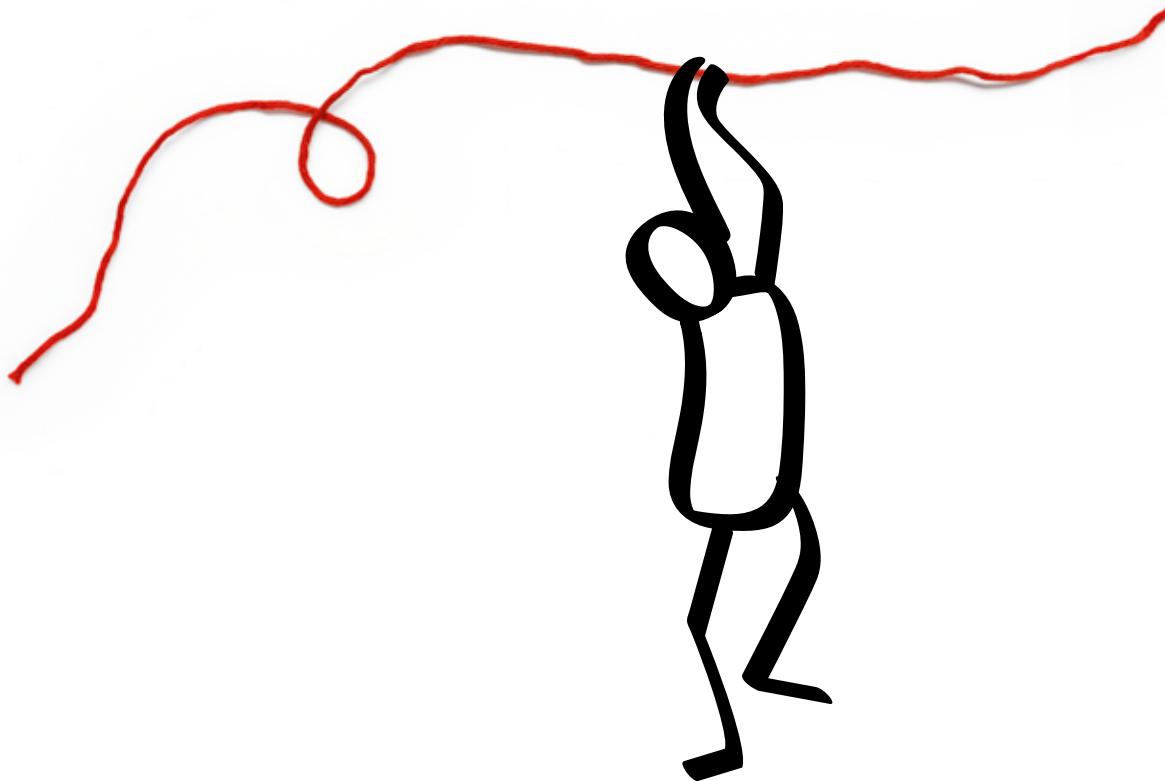
!A

!A

!A

jer

fælles
ansvar

Udgivet oktober 2020
Af Danmarks Private Skoler
– grundskoler og gymnasier (Stiftet 1891)
Ny Kongensgade 15, 3. sal
1472 København K

Tlf. 33 30 79 30
info@privateskoler.dk
www.privateskoler.dk
ISBN: 978-87971489-6-9
ISBN (PDF): 978-87-971489-7-6

Tekstarbejde: Simone Dalsgaard
Redaktion: Karsten Suhr, Søren T. Lodahl og Simone Dalsgaard
Grafisk design: Christina Bruun Olsson
Foto: Ebbe Forup Fotografi
Tryk: Tarm Bogtryk A/S

Indhold

Hvad er skolens samfundsansvar	6
Værdierne gør forskellen	8
Hvorfor sætter vi fokus på værdien samfundsansvar?	10
Vores skoles værdier er levende værdier	12
Det er nødvendigt at tage ejerskab til samfundets udfordringer	14
Omverdenen forventer, at vi tager samfundsansvar	16
Hvor står den samfundsansvarlige skole?	17
Værdien samfundsansvar aktiveres med konkrete indsatser	19
Skolen og omverdenen	20
Skolens rummelighed og resultater	22
Skolen til fremtiden	24
Skolens mangfoldighed	26
Skolen som forebyggende instans	28
Skolens fokus på rettigheder og konventioner	30
Skolens fokus på elevernes videre vej i uddannelsessystemet	32
Vi er Danmarks private skoler	34
Vi er foreningen	35

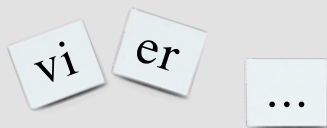
Vi er **Danmarks private skoler** (Danmarks Private Skoler).

Vi er **forskellige** skoler. Det ses bl.a. i de enkelte skolars formål og værdisæt, men **samfundsansvar er en fællesværdi** for os.

Værdien "samfundsansvar" udmønter vi hver især i henhold til vores skoles formål og værdisæt, og det sker på en måde, der sikrer, at fællesværdien om samfundsansvar er en **levende værdi**. Vi har derfor sammen vedtaget et kodeks, der skal "aktivere" værdien.

Det betyder, at vi har, eller arbejder på, at skabe **konkrete aktiviteter og indsatser** på 7 områder, der ultimativt er til gavn for samfundet.

I 2023 skal vi kunne **fortælle om, vise og bevise**, at vi tager værdien samfundsansvar alvorligt, og at **ord er omsat til handling**.

Kodeks

Skolen og omverdenen

Vi har konkrete aktiviteter og indsatser, hvor vi gør en positiv forskel for omverdenen; det store fællesskab, vi er en del af.

Skolens rummelighed og resultater

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter ansvarligt optag og positiv udvikling af alle elever, uanset deres faglige, fysiske eller psykiske udgangspunkt.

Skolen til fremtiden

Vi har konkrete aktiviteter og indsatser, der gør, at vores skole udvikles med henblik på at forberede og give eleverne kompetencer til det liv og arbejdsliv, de vil opleve i en nærtstående fremtid.

Skolens mangfoldighed

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter optag og udvikling af alle børn og unge, uanset social baggrund.

Skolen som forebyggende instans

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der forebygger problemer med store konsekvenser for individet og samfundet.

Fokus på rettigheder og konventioner

Vi har konkrete aktiviteter og indsatser, der understøtter de grundlæggende rettigheder for alle.

Elevens videre vej i uddannelsessystemet

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter kvalificerede uddannelsesvalg og fremmer, at eleverne går videre i uddannelse.

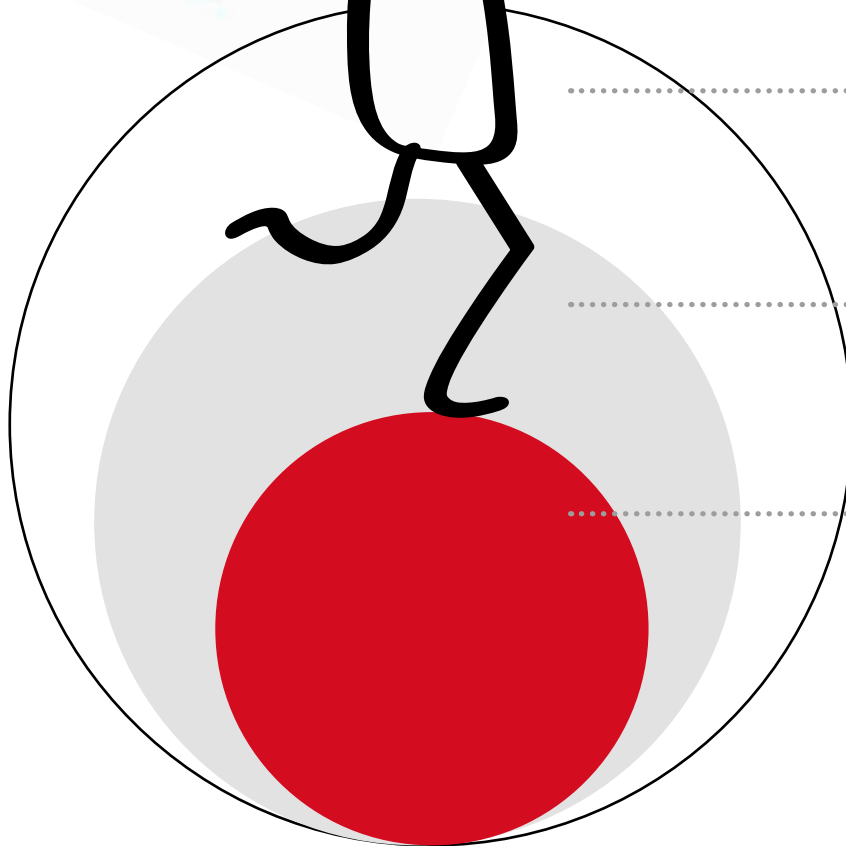
Hvad er skolens samfundsansvar?

Som frie og private skoler mener vi, at det først og fremmest er vores ansvar at skabe optimale rammer for at uddanne og danne eleverne. Vores opgave og ansvar, som frie og private skoler, rækker dog ud over det at være udbyder af kvalitetsuddannelse, og udover det man kan betegne som "skolens indre liv".

Vi insisterer på, at mange samfundsmæssige udfordringer skal have en fremtrædende plads, når der tales om skolers varetagelse af samfundsansvaret. Skolers samfundsansvar skal ses i et bredt perspektiv.

Vi mener, at en skoles tiltag, som ansvarlig samfundsinstitution, både må være rettet mod individet i skolen, fællesskabet i skolen og fællesskabet, som skolen er en del af; det omkringliggende samfund.

..... Skolens omverden
– lokalt og globalt

..... Fællesskabet
i skolen

..... Individet
i skolen

Værdierne gør forskellen

Værdier er intet værd, hvis de blot er ord på papir, og derfor må vores fællesværdi "samfundsansvar" nødvendigvis omsættes til det levede skoleliv på den enkelte skole.

Den værdimæssige, holdningsbaserede og pædagogiske frihed, som er grundlaget for os, de frie og private skolers virke, fortjener at stå stærkt og tydeligt.

At "stå stærkt på værdier" handler ikke kun om det indbyggede budskab i værdierne om at ville noget godt. Det handler også om, hvordan de gode hensigter tydeligt afspejles i vores praksis.

Vi er, som frie og private skoler i Danmark, præget af stor diversitet, for vi er præget af dem, der skabte skolen, og den idé initiativtagerne havde om, hvad en god skole er og skal være. Vi er præget af den historie og de traditioner, som skolen har, og vi er præget af de mennesker, der engang var en del af skolen, og som satte deres spor. Og

naturligvis er vi præget af de mennesker, der har deres daglige gang på skolen her og nu.

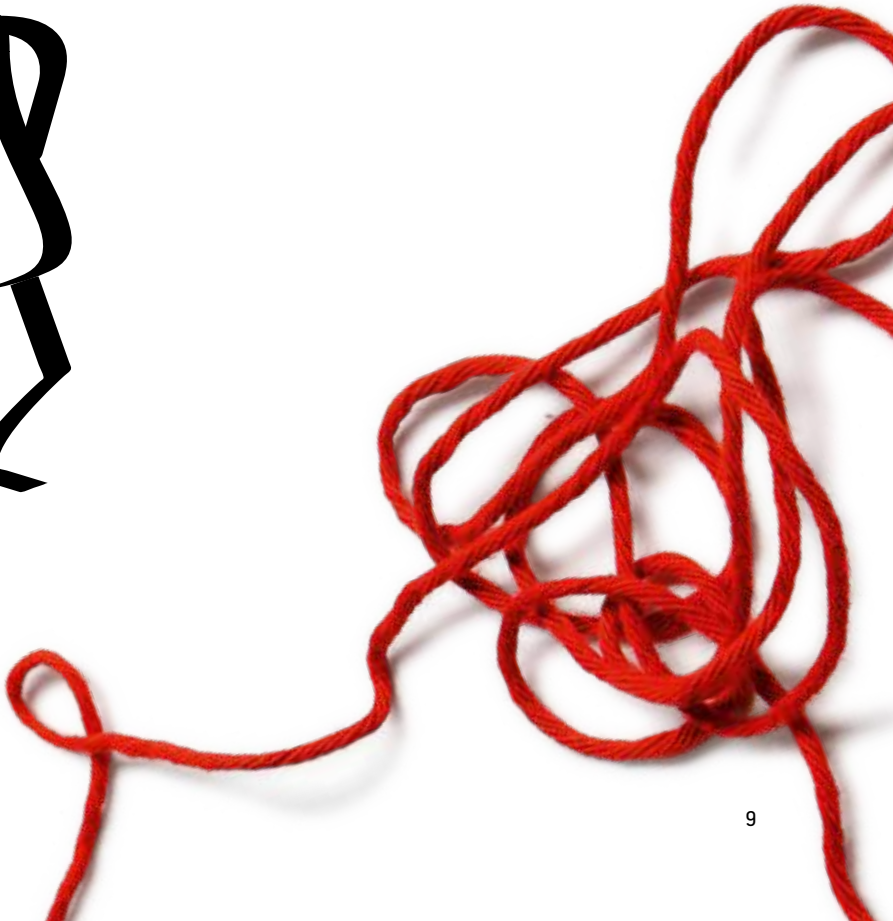
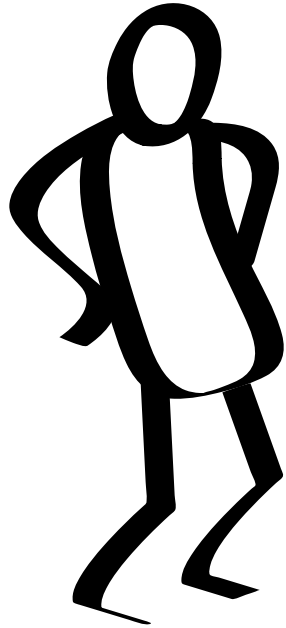
Trods vores forskellighed har vi nogle grundlæggende fællestræk. Der er en fælles historie og nogle fælles vilkår, der både direkte og indirekte gennemsyrrer det levede skoleliv på vores skoler:

- Traditionen og den historiske sammenhæng fra de første frie og private skoler til dem, der findes nu.
- Pejlemærket; at alle elever skal blive så dygtige som muligt, uanset deres udgangspunkt.
- Skolefriheden ... som skolernes grundvilkår.
- Værdierne ... som skolernes eksistensberettigelse.

Når man læser vores skolers forskellige formål og værdisæt, vil man også konstatere, at mange frie og private skoler – endskønt fortolket forskelligt – værner om og efterlever de samme værdier: Vores værdier i forhold til den dannelse og uddannelse, som vi ønsker at give som skole – og vores værdier i forhold til vores samfundssyn. De færreste af os vil faktisk hævde, at vi tager vores egne værdier alvorligt, hvis samfundsansvar ikke kan fortolkes ind i dem. Det er desuden historisk en tradition for os, som frie og private skoler, at aktivere de værdier, som danner positive fundamentet i skolen og i samfundet.

Værdierne gør forskellen! Det er et mantra, vi som frie og private skoler nikker genkendende til, fordi vi ved, at det er sandt. Også når det drejer sig om vores fællesværdi om samfundsansvar, ved vi, at det er afgørende, at vi tager stilling og sætter handling bag.

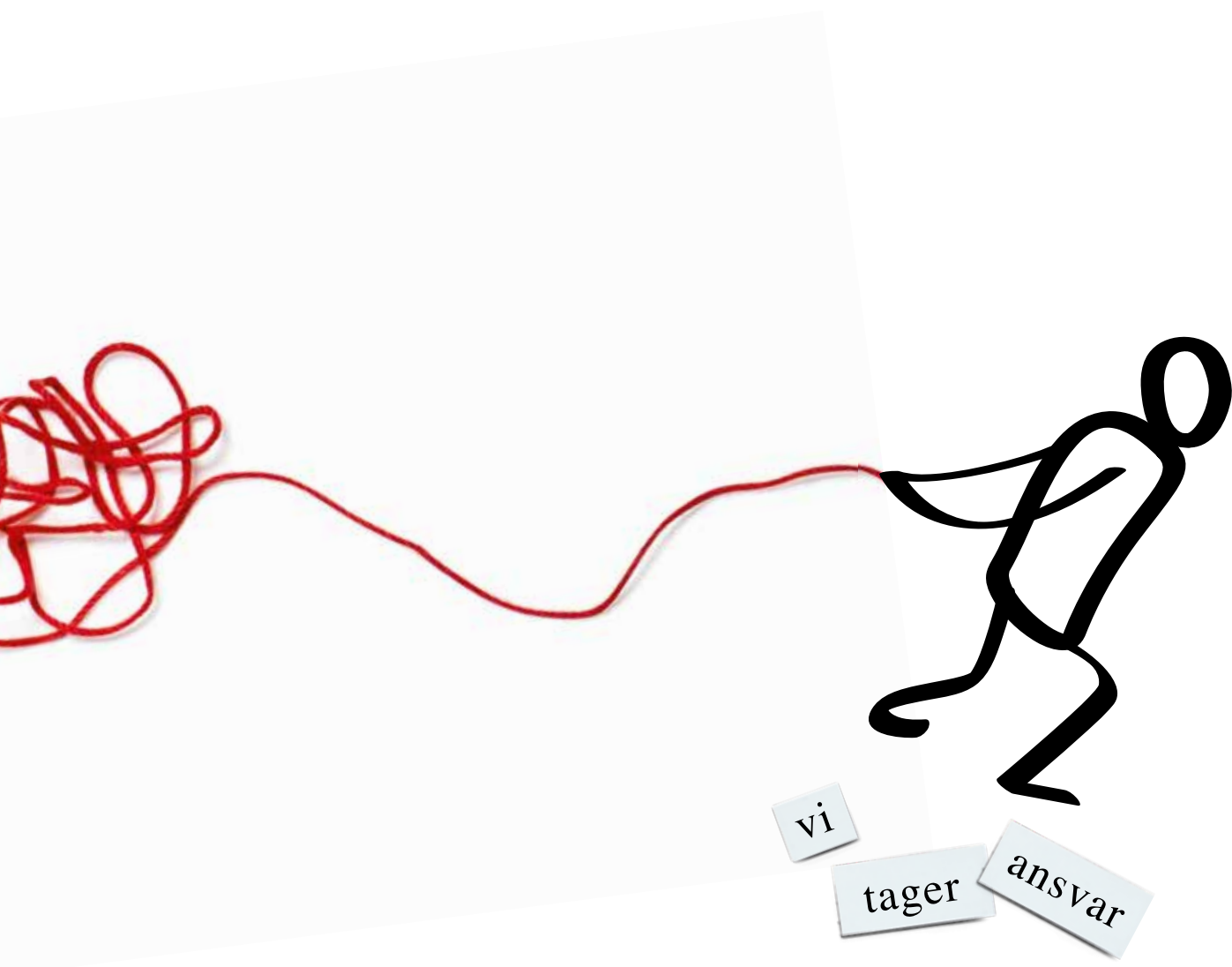

Hvorfor sætter vi fokus på værdien samfundsansvar?

Vi kan helt indlysende ikke lade være med at sætte fokus på vores samfundsansvar, fordi vi som skoleform tager vores skrevne værdisæt alvorligt og gør dem til "levende" værdier.

Vi er desuden klar over, at det er nødvendigt for vores eksistens at tage ejerskab til samfundets udfordringer. Vi anerkender også, at omverdenen forventer af os, at vi tager samfundsansvar.

vi

kan

ikke

Vores skoles værdier er levende værdier

Værdigrundlaget er de frie og private skolars "vi er". Det er værdierne, der viser, at "vi" ikke er hvilken som helst skole, men netop "denne" skole.

Når vores værdier forstås som en ramme for vores skoles praksis, gør værdierne det ikke alene muligt for os at afklare forventninger til elever, forældre, medarbejdere m.v. Værdirammen gør det muligt at prioritere, handle og skabe – og ikke bare til gavn for skolens indre liv.

Når vores værdigrundlag indeholder begreber som f.eks. "engagement", "respekt", "ligeværd", "personligt ansvar" eller "forpligtende fællesskab", må det, fordi det ikke bare er værdier i teorien, nødvendigvis afspejles i det, som vi gør i relation til fællesværdien om samfundsansvar:

Værdien samfundsansvar må være afspejlet i de handlinger og aktiviteter, som vi har – rettet mod individet på vores skole.

Værdien samfundsansvar må være afspejlet i de handlinger og aktiviteter, som vi har – rettet mod fællesskabet på vores skole.

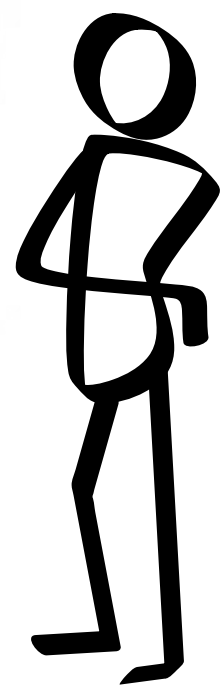
Værdien samfundsansvar må være afspejlet i de handlinger, aktiviteter og indsatser, vi har – rettet mod det fællesskab, som vores skole er en del af; det omkringliggende samfund.

Vi er, som frie og private skoler, kendetegnet ved en motiverende stolthed over at gøre en tydelig forskel.

Vores værdier skaber rammer, vores værdier skaber identitet. Vi kan ikke lade være med at tage samfundsansvar, fordi vores værdier er levende værdier.

lade
være

Det er nødvendigt at tage ejerskab til samfundets udfordringer

Historien og traditionerne er helt afgørende pejlemærker for os som frie og private skoler. Vores skoleform har stærke rødder og heri også en tradition for – med rettidig omhu – at navigere efter samfundets behov.

Vi mener generelt, at det er klogt at observere tidsånden: Som individer bryder vi os ikke om, når det kommer frem, at den virksomhed, der er repræsenteret ved logoet på den skjorte, vi har på, får syet deres tøjvarer af børnearbejdere i Asien. Vi bryder os heller ikke om, når det går op for os, at vores danske tomater er fremstillet på en måde, der er dårlig for klimaet. Vi vil til gengæld gerne identificeres med og støtte organisationer og virksomheder, der tager ansvar for det lokale og globale samfund, de er en del af. Det vil vi, fordi det er en del af "tidens trend", men især fordi det giver mening i forhold til personlige værdier og holdninger. Hvis vi har mulighed for det, vil helst vælge dem, der tager samfundsansvar.

Det er nærliggende, at det samme gælder, når vi skal vælge skole til vores børn.

Som moderne frie og private skoler ser vi også, hvordan virksomheder arbejder ud fra en bevidsthed om, at det ikke er nok at være fokuseret på kvaliteten af kerneydelsen og på køb og salg.

Private virksomheder og organisationer har i en årrække ageret ud fra den bevidsthed, at hvis man skal vælges på markedet, så skal man have en samfundsansvarlig profil. Og det er netop ikke alene en samfundsansvarlig profil i forhold til det konkrete produkt, der sælges.

Succesen afhænger på lang sigt af de samfundsansvarlige investeringer. De har ikke kun betydning for virksomhedens og organisationens kerneaktiviteter og position i markedet. De har også betydning for muligheden for rekruttering. Nye medarbejdere, især yngre medarbejdere, forlanger ikke alene gode

arbejdsforhold. De vil også være på en arbejdsplads, der gør en reel forskel for omverdenen – og hvor de selv – personligt – er med til at gøre en forskel for andre.

Corporate Social Responsibility og Corporate Citizenship er begreber, der bruges i forretningsverdenen. I den frie og private skoleverden taler vi om "levende værdier", men vi mener, det er rettidig omhu, når vi taler om indholdet af nogle af disse virksomhedsbegreber i konteksten af den frie og private skole som organisation.

"Skolens medborgerskab" kan i stedet benyttes som et udtryk for det bidrag, skolen yder til lokalsamfundet eller samfundet som helhed. Bidraget inkluderer ikke kun skolens kerneaktiviteter, men også dens investeringer – i bred forstand – i samfundet.

Omverdenen forventer, at vi tager samfundsansvar

legitimitet

omdømme

Man siger, at vi ikke tager samfundsansvar.

Vi står, som frie og private skoler, relativt stærkt i disse år i popularitet blandt elever og forældre. Det er et uomtvisteligt faktum, at elevtallet generelt er steget. Jo flere elever vi får, jo mindre tilbøjelige er politikerne til at lade os beholde frihedsgraderne, og jo mere tilbøjelige er politikerne til at lave rammer for os, der påvirker os i en bestemt retning.

Der er ligeledes stor tilbøjelighed hos politikerne til at sige, at hvis vi, som frie og private skoler, skal have det statstilskud, vi får, så må man nødvendigvis kunne forlange, at vi giver noget igen. Og her tænkes ikke kun på kerneydelsen. Her menes samfundsansvar i bred forstand.

Man kunne hævde, at det at være fri og privat skole i sig selv er et udtryk for samfundsansvar. Men det er ikke nok.

Det er et meget fasttømret politisk argument og en meget fasttømret opfattelse – på tværs af de politiske partier, at vi, de frie og private skoler, ikke tager tilstrækkeligt samfundsansvar – herunder socialt ansvar. Selv de, der normalt forsvare den frie sektor har denne opfattelse.

Der er mange fortællinger blandt politikere, meningsdannere – og i den brede befolkning – om os. Der er flere negative fortællinger om lokale frie og private skoler, der "lukker sig om sig selv" og kun er for nogle bestemte privilegerede. Der er fortællinger om frie og private skoler, der er hurtige på aftrækkeren og misbruger frihedsrettighederne til at "slippe af" med problemerne i stedet for at løfte de forpligtelser, der nødvendigvis følger med, når ens kerneydelse er undervisning, pædagogik og dannelse, og når ens nærmeste målgruppe er børn, unge – og deres forældre.

Samtidigt flourer den store fortælling om en fri og privat skolesektor, der frasiger sig fællesskabet. En fri og privat skolesektor, der ikke i tilstrækkelig grad tager socialt ansvar og samfundsansvar.

Det er vigtigt for os at gøre os fri af disse usunde og – for det meste – urigtige fortællinger. Det handler om den enkelte skoles legitimitet og om dens omdømme. Det handler også om vores sektors eksistens, herunder økonomiske vilkår og muligheden for fortsat at kunne drive en alternativ skole baseret på frihed og stærke værdier.

Hvor står den samfundsansvarlige skole?

Vi skal som moderne frie og private skoler, i relation til værdien
samfundsansvar, finde vores ståsted i grænselandet mellem:

- vores identitet som værdibaseret organisation
- vores identitet i forhold til vores kerneydelse; uddannelse og dannelse
- vores identitet i et marked med andre skoletilbud
- vores afhængighed af statslige midler
- vores rolle som en del af civilsamfundet, der supplerer både stat og marked ved at vægte og udleve værdier og skabe anderledes løsninger på nogle af de forhold, som samfundet har brug for

mere

end

Værdien "samfundsansvar" aktiveres med konkrete indsatser

Når det kommer til vores omdømme som frie og private skoler, er der en stor sandhed i, at vi er gensidigt afhængige. Vi skal på den enkelte skole og i fællesskab fremadrettet fortælle om, vise og bevise, hvordan værdien samfundsansvar faktisk er aktiveret på vores skoler i kraft af konkrete indsatser og aktiviteter.

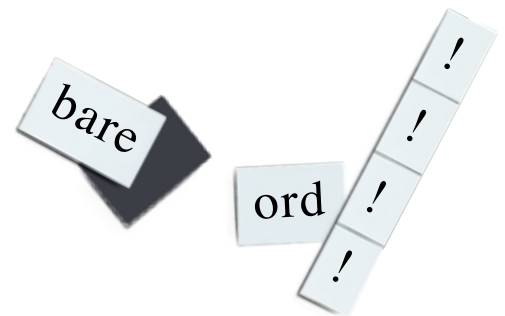
For at noget skal være legitimt, skal det helst være alment accepteret og i samklang med tidens moral, etik og værdier. Man kan altså, set ud fra en rationel eller juridisk betragtning, agere "legitimt", men alligevel blive opfattet som illegitimt.

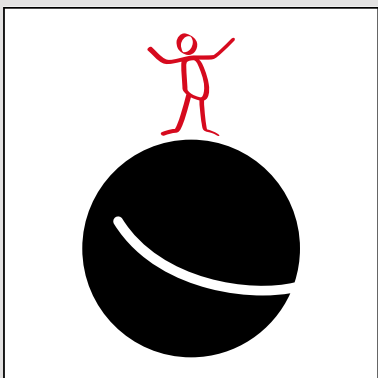
Legitimiteten kan svækkes i form af manglende accept og anerkendelse fra det omgivende samfund. Derfor er det til syvende og sidst helt afgørende, om det man står for, og de konkrete handlinger man foretager sig, ses og anerkendes. Det gælder også for os som frie og private skoler.

Vi har, eller arbejder på, at skabe konkrete aktiviteter og indsatser inden for 7 kernetemaer, der ultimativt er til gavn for samfundet.

De 7 kernetemaer er:

- Skolen og omverdenen
- Skolens rummelighed og resultater
- Skolen til fremtiden
- Skolens mangfoldighed
- Skolen som forebyggende instans
- Skolens fokus på rettigheder og konventioner
- Skolens fokus på elevernes videre vej i uddannelsessystemet

Skolen og omverdenen

Vi har konkrete aktiviteter og indsatser, hvor vi gør en positiv forskel for omverdenen; det store fællesskab, vi er en del af.

Vi kan som skole være med til at forme samfundet gennem kerneydelsen; undervisningen og dannelsen af eleverne. Vi kan samtidig arbejde med andre tiltag til gavn for omverdenen.

Bæredygtighed

Vi kan f.eks. have fokus på social, kulturel, økonomisk og miljømæssig bæredygtig udvikling. Vi kan også have taget aktivt stilling til vores rolle i forhold til FN's 17 verdensmål. Vi kan prioritere systematiske indsatser for at fremme bæredygtig udvikling. Vi kan også sørge for, at alle aktører i og omkring vores skole tilegner sig den viden og de færdigheder, som er nødvendige for at fremme bæredygtig udvikling og for at være rustet til at handle.

Fokus på dem, der har det svært

Gennem et stærkt lokalt og globalt engagement kan vi som skole gøre en forskel for grupper i samfundet, der har det svært, eller i forbindelse med kriser, konflikter og naturkatastrofer. Vi kan iværksætte aktiviteter med det underliggende formål at handle til gavn for andre. Vi kan også samarbejde med eller have en tæt relation til en eller flere interesse- eller velgørende organisationer.

Videndeling og erfaringsudveksling

Vi har masser af erfaringer, vi kan dele med omverdenen, f.eks. om anderledes måder at gribe undervisning og pædagogik an. Men også om så meget andet. Vores erfaringer kan med fordel bredes ud til flere. Vi har selv glæde af tætte samarbejder med andre uddannelsesin-

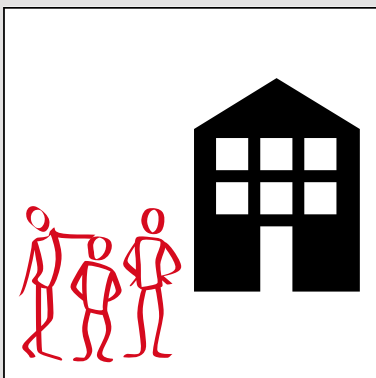
stitutioner, både med andre frie og private skoler og med offentlige skoler – grundskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Vi kan udveksle viden på tværs.

En samlende faktor

Vi kan have konkrete aktiviteter, der både er til gavn for os selv som skole og til gavn for vores omverden. Vi kan i det hele taget spille en aktiv rolle i forhold til uddannelsessektoren eller i forhold til den by eller det lokalområde, vores skole ligger i ved at udvise åbenhed, udadvendthed, tillid og signaler om, at alle er velkomne. F.eks. gennem samarbejde med virksomheder, erhverv, organisationer, foreninger og den lokale befolkning i dens forskellige grupperinger; unge, ældre etc.

Initiativtager

Nogle gange kan det være svært at finde sin rolle som fri og privat skole i den landsdækkende og lokale politiske diskussion, f.eks. i forhold til skolepolitikken. Vi har dog alle noget at byde ind med. Det gælder også, når det kommer til det kommunale samarbejde. Vi kan vælge at være den udfarende part, der inviterer til samarbejde og tager konkrete initiativer for at forbedre forholdene for alle. Vi ved, at vi ikke nødvendigvis får noget ud at sidde på hænderne og vente på, at andre handler.

Skolens rummelighed og resultater

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter ansvarligt optag og positiv udvikling af alle elever, uanset deres faglige, fysiske eller psykiske udgangspunkt.

udvikling

Alle elever skal blive så dygtige som muligt hos os, uanset hvilket udgangspunkt eleverne har for denne udvikling. Det er vores fælles pejlemærke.

Dette pejlemærke har selvfølgelig også betydning for vores håndtering af de elever, der kan siges at have "særlige behov". Særlige behov, der bl.a. kan skyldes

- at de har en fysisk funktionsnedsættelse
- at de har en psykisk funktionsnedsættelse
- at de enten er særligt fagligt stærke eller særligt fagligt svage.

Vi kan aktivere værdien samfundsansvar gennem vores konkrete aktiviteter eller indsatser for disse elevgrupper.

Politikker og praksis for elevoptag

Vi kan bl.a. arbejde med vores politikker og praksis for elevoptag. Her kan det afspejles, at det ikke er det "særlige behov", som eleven har, der i sig selv afgør, om man kan optages på skolen eller ej. Det handler alene om vores mulighed for at hjælpe eleven og imødekomme udfordringerne – ud fra en konkret individuel vurdering. Det er altså ikke et spørgsmål om hvem, der kan være på skolen, men hvad der skal til, for at eleven kan være på skolen.

Skolens parathed og vedholdenhed

Vores rummelighed kan også ses i lyset af vores håndtering af de elever, der allerede går på skolen og som hen ad

vejen konstateres at have et særligt behov. Det handler om vores "parathed", at vi har et beredskab for de elever, vi har på skolen. Det handler også om vores vedholdenhed; at vi udtømmende har prøvet alt, før vi siger, at vi ikke kan løse opgaven med at skabe en positiv udvikling for en elev, og derfor må sende eleven videre til skoler, der er specialiserede.

Vi sætter ikke rummelighed over ansvarlighed. Vores skoler er ikke opbevaringssteder, men netop skoler, hvor man gerne skal udvikle sig i positiv retning, uanset hvilke udfordringer man har.

Indsatser, der skaber resultater

Man kan identificere en række faktorer, der er med til at skabe resultater i positiv retning for elever med særlige behov. Det giver derfor mening, at vi taler om kvaliteten i skolens tilbud til elever med særlige behov og iværksætter konkrete aktiviteter og indsatser i relation til dem. F.eks. indsatser for at identificere elever med særlige støttebehov; aktiviteter i forhold til tidlig indsats; aktiviteter omkring organisering; prioritering og brug af midler og ressourcer; indsatser ifm. koordination og ledelse; formalisering af samarbejde med ressourcepersoner; formalisering og udvidet samarbejde med den konkrete elev og dennes forældre; samt indsatser vedrørende medarbejdernes kompetencer og uddannelsesniveau i forhold til elever med forskellige vanskeligheder eller særlige behov.

Medarbejdere med særlige behov

Vi kan have fokus på elever med særlige behov, men også på vores nuværende og kommende medarbejdere. Vi kan sørge for at være en arbejdsplads, hvor alle, uanset baggrund og forudsætninger, kan gøre en forskel på skolen. Skolen kan gøre en indsats ved at hjælpe personer med særlige udfordringer eller behov ind på arbejdsmarkedet. Skolen kan som det øvrige arbejdsmarked gøre en stor indsats for at skabe plads til ledige borgere og borgere på kanten af arbejdsmarkedet, der ikke kan arbejde på ordinære vilkår, men som tilknyttes i f.eks. virksomhedspraktik, med løntilskud eller i et fleksjob.

Skolen til fremtiden

Vi har konkrete aktiviteter og indsatser, der gør, at vores skole udvikles med henblik på at forberede og give eleverne kompetencer til det liv og arbejdsliv, de vil opleve i en nærtstående fremtid.

Vores skoleform har stærke rødder og heri en tradition for – med rettidig omhu – at navigere efter samfundets behov i relation til den dannelse og uddannelse, som eleverne skal have for at få de bedste muligheder i deres liv og arbejdsliv i en nærtstående fremtid.

Vores skoler har frihed til og mulighed for smidigt at lave konkrete ændringer i skolens undervisning og praksis.

Fokusområder her og nu

Der er temaer og fag, vi, med ovenstående perspektiv, meningsfuldt kan give særlig opmærksomhed. Vi kan f.eks. sætte fokus på kreativitet, idéudvikling og innovation, altså designtænkning, som er en vigtig færdighed. Det indebærer bl.a. at kunne stille spørgsmål til, hvordan en given løsning vil virke i en given kontekst i forhold til specifikke brugere. Vi kan også fremme STEM-kompetencer (Science, Technology, Engineering og Math), der pt. anses som særdeles centrale.

Vi kan, med konkrete indsatser og aktiviteter, give den teknologiske udvikling betydning i vores undervisningstilbud. Fremtiden stiller krav om teknologiske og digitale kompetencer i bred forstand. Vi kan derfor også gøre det til en opgave for vores skole at sætte børn og unge i stand til at forholde sig kritisk og konstruktivt til teknologi med det udgangspunkt, at jo lettere det bliver at designe omverdenen, jo mere fokus må også visse etiske og moralske dilemmaer få. Vi kan have fokus på både teknologi-forståelse og teknologietik.

Samarbejdet med andre – også over kulturelle og sproglige skel er en afgørende evne. Forståelsen af en global verden og de mange forskellige kulturer – og ikke mindst evnen til at kunne begå sig på fremmedsprog på et højt niveau – er og bliver af stor betydning.

Hvad er skolen til fremtiden?

Vi kan med fordel drøfte, hvad det er, vi tænker, at vores skole skal være katalysator for, og hvordan det konkret skal afspejles i vores undervisningstilbud. Traditionelt er der stort fokus på viden og færdigheder i skolesammenhæng f.eks. i forhold til fagenes mål. Læser man forskellige rapporter og syn på

kompetencer til fremtidens arbejdsmarked, kan man observere en form for bevægelse. Viden i traditionel forstand tillægges ikke så megen værdi. Adgangen til viden er større end nogensinde. Der kommer hele tiden ny viden. Der er til gængæld behov for at lære at lære, at lære nyt og aflære det gamle. Det, der var sandheden i går, er det ikke nødvendigvis i dag.

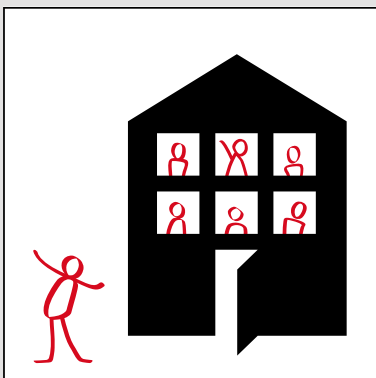
Der er derimod større fokus på kernefærdigheder til at løse "hverdagsopgaver", f.eks. læsefærdigheder, regnefærdigheder, videnskabelige færdigheder, IT-færdigheder, finansielle færdigheder og kulturelle færdigheder.

Der er større fokus på kompetencer til at løse komplekse udfordringer, f.eks. kritisk tænkning, problemløsning, kreativitet, kommunikation og samarbejde. Desuden er der større fokus på personlige egenskaber eller kvaliteter, såsom nysgerrighed, initiativ, vedholdenhed, tilpasningsevne, lederskab, social forståelse og kulturel forståelse.

Vores skoleform har stærke traditioner for at skabe en skole, der er skole til tiden og – via dens fremsynethed – skolen til fremtiden.

skole
til

tiden

Skolens mangfoldighed

værdier

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter optag og udvikling af alle børn og unge, uanset social baggrund.

er
for

Vores skoler ligger spredt ud over hele landet. De ligger i tyndt befolkede områder, i mindre byer og i større byer. Vores skoler ligger dér, hvor engagerede medlemmer af civilsamfundet har grundlagt dem, altså der, hvor der har været og stadig er behov for dem. Vores skoler eksisterer så længe, der er forældre og unge, der vælger dem. Vores evne til at omsætte værdier til praksis er en stor del af forklaringen på, at netop vores skoler bliver valgt.

Værdierne er for alle

Vores værdier er afgørende, og vores lovgivning anerkender dette ved at markere, at vi selv beslutter, hvem der skal optages på vores skoler, men bemærk, at det udelukkende handler om vores mulighed for at værne om vores værdigrundlag. Vores skoler er for alle forældre, børn og unge, der kan tilslutte sig den enkelte skoles værdier. Det er vigtigt, at de forældre og elever, der deler værdifællesskab med os, har en reel mulighed for at blive optaget på vores skoler. Vi må derfor være meget opmærksomme på, at der kan være en række barrierer, relateret til det man kalder socioøkonomiske faktorer.

alle

Udjævning af socioøkonomiske forskelle

Nøgternt set afspejler vores skolars elevsammensætning overordnet det lokalsamfund, de er beliggende i. Sådan er det, men vi kan arbejde for at udjævne de socioøkonomiske forskelle, der kan konstateres, f.eks. ved at lave konkrete indsatser eller aktiviteter i forhold til optag af lavindkomstfamilier, -børn og -unge.

Politik for ventelister

Vi kan f.eks. arbejde med vores venteliste-politik. Vi kan arbejde på at lave et fleksibelt ventelistesystem, hvor der er taget hensyn til (eller ligefrem er gjort konkret plads til) socialt udsatte elever.

Egenbetaling og fripladser

Forældrebetalingen eller egenbetalingens størrelse er en oplagt barriere for nogle forældre og elever. Der skal ifølge loven være en egendækning på vores skoler, men vi kan arbejde med deciderede fripladser eller hjælp til familier, der har det svært. Mange af vores skoler tilbyder allerede fripladstilskud udover det fripladstilskud, man kan ansøge gennem Fordelingssekretariatet eller Friplads- og Vikarkassen for private gymnasiale uddannelser.

Andre økonomiske barrierer

Vi kan også arbejde med andre barrierer, f.eks. vores opskrivningsgebyrer eller andre udgifter for elever og forældre i forbindelse med skolegangen, f.eks. til ture eller materialer.

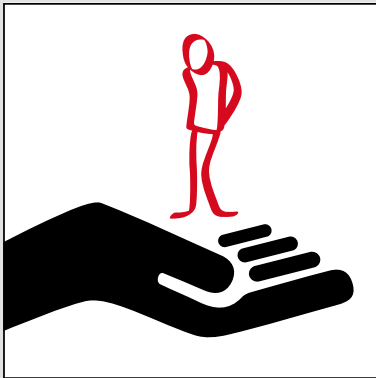
Ved man, at vi har særlige ordninger?

Det er ikke altid, at vi er gode til at gøre opmærksom på de ordninger, vi har på vores skoler, der er målrettet elever og familier, der har det svært. Vi kan blive bedre til at gøre opmærksom på disse ordninger, når vi præsenterer os selv som skole.

Mønsterbrydere

Når skolens socioøkonomiske elevgrundlag skal beskrives, indgår faktorer på individniveau som for eksempel køn, etnisk oprindelse og forældrenes uddannelse og indkomst. Det er disse faktorer sammenholdt med de faglige resultater, der bl.a. bruges, når skolernes løfteevne skal måles – altså undervisningseffekten: Hvor meget løfter skolen eleverne set i forhold til skolens elevgrundlag. Den samfundsansvarlige skole er naturligvis optaget af, hvordan alle elevgrupper løftes. Den kan dog samtidig have særlig opmærksomhed på at skabe mønsterbrydere og social mobilitet.

Vi kan aktivere værdien "samfundsansvar" ved at sætte fokus på, at skolens tilbud om uddannelse og dannelse er for alle dem, der kan tilslutte sig skolens tilbud, herunder naturligvis skolens formål og værdigrundlag. Den sociale eller socioøkonomiske baggrund skal ikke i sig selv være en hindring for at gå på vores skoler.

Skolen som forebyggende instans

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der forebygger problemer med store konsekvenser for individet og samfundet.

indsats

Vores skoler kan sætte et aftryk i bestræbelsen på, at flere børn og voksne skal trives og have god psykisk og fysisk sundhed. Vi mener, at der er en nøje sammenhæng mellem vores skolars varetagelse af samfundsansvaret og vores rolle som forebyggende instans.

Vores skoles kultur, normer og værdier kan i sig selv iagttages som forebyggende faktorer. Det forebyggende handler bl.a. om vores konkrete evne til at sætte fokus på og skabe værdi omkring gensidig respekt og evnen til at kunne tackle problemsituationer.

Trivsel

“Elevne bliver dygtige, og de trives godt”. Sådan vil vi gerne have, at det skal lyde, når vores skole omtales.

Det er vigtigt for os at have fokus og initiativer i forhold elevernes trivsel. Vi skal i det hele taget kunne fortælle og vide noget om, hvordan det står til med trivslen blandt skolens aktører.

Handling ved elevfravær

Konkrete tiltag i forhold til elevfravær er af overordentlig stor betydning og en vigtig opgave for skolen som forebyggende instans. Vi kan systematisk registrere, identificere årsagen til problemet og handle. Vi kan have vedtagne faste strategier eller handleplaner for reaktion ved konstateret højt fravær blandt eleverne. Vi ved, at der ikke kom-

mer noget godt ud af stort fravær, og at fravær som regel er et symptom på et problem, der kræver handling.

Samarbejde med andre instanser

Det er vores pligt at reagere på mistrivsel, og det er vores pligt at underrette, når mistrivsel bundet i forhold, der er uden for skolens rækkevidde at håndtere. At underrette handler om at sikre, at et barn eller en ung får den bedst mulige hjælp og støtte. I mange tilfælde kan en underretning laves i samarbejde mellem skole og hjem.

Vi tror på, at vi som skole kan favne meget, men vi kan ikke favne alt – og være alle steder, når det kommer til den enkelte elevs liv og trivsel.

Vi kan se os selv som en del af den generelle, forebyggende indsats, der samarbejder med andre forebyggende instanser, f.eks. sundhedsplejen og SSP, og som videregiver vores informationer til det foregribende niveau.

Indsatser mod mistrivsel

Vi er meget bevidste om, at manglende eller dårlig trivsel kan skyldes forhold, der ikke er direkte relateret til skolen, men vi ved også, at skolen kan spille en stor rolle for den enkelte elevs trivsel. Det kan være gennem indsatser som f.eks. omsorgsgrupper, hvor eleverne har lejlighed til at italesætte og drøfte problemer med ligesindede

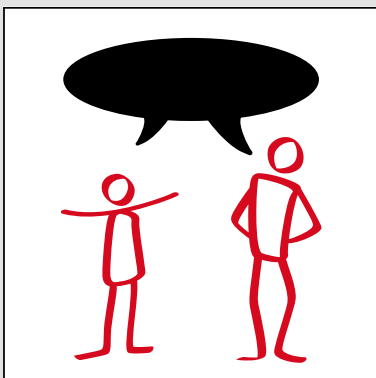
samt at støtte og vejlede hinanden. Vi kan have systematiske tiltag, der tager hånd om mistrivsel hos eleverne, der ikke er direkte relateret til skolen, f.eks. i forbindelse med forældres skilsmisse, sorgsituationer, lavt selvværd m.m.

Fysisk sundhed

Vores rolle som forebyggende instans kan i princippet rette sig mod alle skolens aktører, f.eks. også medarbejderne, og der skal naturligvis være fokus på både den psykiske sundhed og den fysiske. Vi kan f.eks. arbejde med mere bevægelse i dagligdagen, sund kost, røgfrit liv, fokus på alkoholforbrug og alkoholdebut.

Når det kommer til sundhed, kan man spore social ulighed. Det kan vi som skole med en bevidst sundhedsstrategi være med til at opveje.

rolle

Skolens fokus på rettigheder og konventioner

Vi har konkrete aktiviteter og indsatser, der understøtter de grundlæggende rettigheder for alle.

Rettigheder og konventioner er ikke bare noget, som vi har fokus på af pligt. Det er noget vi har fokus på, fordi det giver mening og harmonerer med vores værdier om samfundsansvar og den frihed, der er grundlaget for vores eksistens og skoletradition.

Vores fokus på rettigheder og konventioner kan i bund og grund sige noget om vores samfundsansvarlige identitet.

Friheds- og menneskerettigheder

Vores holdepunkter, når vi på skolen taler om "rettigheder og konventioner", er for det første Danmarks grundlov, der sikrer en række basale friheds- og menneskerettigheder, f.eks. personlig frihed, ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, foreningsfrihed m.v. For det andet er det Den Europæiske Menneskerettigheds-konvention, som bl.a. indeholder retten til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed. Desuden er det de FN-konventioner om menneskerettigheder, som Danmark har ratificeret, f.eks. konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder, konventionen om rettigheder for personer med handicap og konventionen om barnets rettigheder.

Det – i en årrække – stærke fokus på barnets rettighed til at ytre dets synspunkter, når der skal træffes beslutninger af større betydning for barnet,

har bl.a. betydet, at langt de fleste frie og private skoler har faste procedurer for, hvordan børn og unge inddrages, bl.a. i forbindelse med ophør af samarbejde (udskrivninger).

Adfærd, aktiviteter, strategier og politikker

Man bør i princippet kunne aflæse vores fokus på rettigheder og konventioner i både adfærd, aktiviteter, strategier og politikker. Skolens fokus kan måske aflæses direkte eller indirekte i noget så grundlæggende som skolens formål og værdisæt. Det kan i hvert fald aflæses i skolens aktiviteter ud over undervisningen, f.eks. i måden vi organiserer os, mødes og tager beslutninger, eller i måden vi behandler hinanden på, både formelt via vores interne skrevne regler eller mere uformelt som en del af vores normer og kultur. Det kan også i høj grad aflæses i måden, vi som skole interagerer med det øvrige samfund.

Vi kan sørge for jævnlige dialoger i relation til demokratiske principper generelt. Desuden om mere specifikke temaer, som f.eks. "diskrimination", "formelle og uformelle hindringer af ligestilling" eller "hindringer for at stille forskellige grupper lige". Vi ved, at der i ny og næ skal sættes lys på konkrete emner for at opdage "de blinde vinkler".

Vi kan have en tilbøjelighed til at fokusere på rettigheder og konventioner i relation til kerneydelsen og

vores elever. Vi kan og bør også have et bredere perspektiv. Når vi taler om rettigheder og konventioner, handler det om hele skolens virke og alle dens aktører: Bestyrelsen, ledelsen, medarbejderne, forældrene og eleverne. Desuden rækker "skolens virke" længere end til skoleporten.

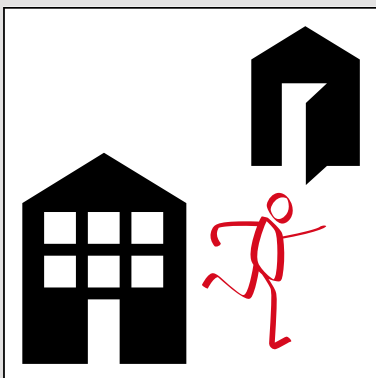
Elevernes demokratiske dannelse

Der både kan og skal være synligt fokus på elevernes strukturelle indflydelse og medbestemmelse på vores skoler. Man kan udover elevråd også have andre strukturer, hvor eleverne på demokratisk vis kan varetage fællesinteresser.

Undervisningen er selvfølgelig også et væsentligt fikspunkt, når vi taler om skolens fokus på rettigheder og konventioner. Det er her viden, kunnen, indsigt og forståelse fremmes.

Vores undervisning skal skabe rum for at øge elevernes viden om demokrati, styreformer og rettigheder. Vores undervisning skal også fungere som et dannende fællesskab, hvor eleverne lærer om forskellighed, at sætte sig i andres sted og lærer om og oplever selvbestemmelse og medbestemmelse.

Skolens fokus på elevernes videre vej i uddannelsessystemet

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter kvalificerede uddannelsesvalg og fremmer, at eleverne går videre i uddannelse.

Det er klart i samfundets interesse, at unge uddanner sig og kommer ud på arbejdsmarkedet. Vores evne til at motivere eleverne til uddannelse og til at oplyse og vejlede dem i at træffe deres valg er afgørende.

Evaluering af egen indsats

Hvad sker der med vores elever, når de er gået ud af skolen? Kommer de i uddannelse? Hvilke uddannelser vælger de? Bliver de på uddannelsen eller hopper de fra? Hvor er eleverne henne 5 eller 10 år efter, de har forladt skolen? Er de i uddannelse eller på arbejdsmarkedet?

Det er vigtigt for os, at vi har en idé om vores elevers videre vej i uddannelsessystemet. Det handler bl.a. om evaluering af vores egne aktiviteter; kvaliteten af vores undervisning, oplysning og vejledning. Som ved megen anden af skolens aktivitet kan data benyttes til at se indad, til at se på kvaliteten af det, som vores undervisningstilbud leverer.

Data om vores elevers videre vej i uddannelsessystemet kan også benyttes til at undersøge, om vores skoles kultur og kulturbærere – bevidst eller ubevidst – er medvirkende til at anspore eleverne til bestemte uddannelser og job. Vi kan være opmærksomme på ikke kun at understøtte "de populære valg".

Systematik i mål og ansvarsfordeling

Vi kan have en systematik i forhold til mål og ansvarsfordeling i vores tilbud om undervisning, oplysning og vejledning i uddannelse, og sikre at vores tilbud om undervisning, oplysning og vejledning bidrager til, at vores elever får lige kendskab til de mange uddannelsesmuligheder.

Uddannelse og job er f.eks. et af de obligatoriske emner på 1.-9. klassetrin i grundskolen. Det skal vi "stå mål med". Undervisningen i Uddannelse og job danner en del af grundlaget for den enkelte elevs uddannelsesplanlægning. Eleven skal på den ene side opnå en høj grad af kendskab til egne interesser, personlige forudsætninger og potentialer, herunder uformelle kompetencer, og på den anden side opnå forståelse for at uddannelse er et middel til at nå et fremtidigt erhvervs- og beskæftigelsesmål.

Diversitet i uddannelses- og jobvalg

Vi kan også sikre, at vores tilbud om undervisning, oplysning og vejledning i forhold til uddannelse understøtter diversitet i uddannelses- og jobvalg, så der ikke fastholdes et kønsopdelt arbejdsmarked. Et kønsopdelt arbejdsmarked kan have nogle negative konsekvenser for samfundet og for den enkelte. Man kan bl.a. tale om spildt talentmasse og om, at arbejdskraft ikke udnyttes optimalt, hvilket kan forøge risikoen for, at der opstår arbejdskraftmangel og en skæv fordelt ledighed.

Fokus på særligt udfordrede elevgrupper

Spørgsmålet om uddannelse og fodfæste på arbejdsmarkedet er et konstant bekymringspunkt i et samfundsperspektiv i relation til de unge, der af forskellige grunde er udfordrede på grund af deres særlige faglige, psykiske eller fysiske udfordringer eller på grund af deres sociale ståsted. Derfor ligger der også en særlig opgave for os som skole i at have indsatser, der understøtter netop dem.

Vi kan have særligt øje for at understøtte og udvikle de elever, der på grund af personlige problemer eller faglige udfordringer kan få svært ved at komme videre i uddannelse. Vi kan også have konkrete initiativer for elever med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser og konkrete initiativer målrettet socioøkonomisk svage elevgrupper, sådan at disse særligt understøttes i at komme videre i uddannelse. Vi kan fortsat medvirke til at øge den opadgående sociale mobilitet hos de mindst ressourcestærke elever.

Vi er Danmarks private skoler

**Vi er Danmarks private skoler.
Vi er forskellige skoler.
Det ses bl.a. i vores skolars
formål og værdisæt, men
samfundsansvar er en fælles-
værdi for os.**

Værdien "samfundsansvar" udmønter vi hver især i henhold til vores skoles formål og værdisæt, og det sker på en måde, der sikrer, at fællesværdien om samfundsansvar er en levende værdi. Vi har derfor sammen vedtaget et kodeks, der skal "aktivere" værdien.

Det betyder, at vi har, eller arbejder på, at skabe konkrete aktiviteter og indsatser på 7 områder, der ultimativt er til gavn for samfundet.

I 2023 skal vi kunne fortælle om, vise og bevise, at vi tager værdien samfundsansvar alvorligt, og at ord er omsat til handling.

Samfundsansvar er en levende værdi

Det er vigtigt for os, at fællesværdien samfundsansvar og vores kodeks kan omsættes til det levede skoleliv på den enkelte skole og kan tilpasses den enkelte skoles egenart. Det er desuden vigtigt for os, at det er tydeligt, at vi både tager stilling og sætter handling bag. Vi skal derfor hver især afgøre, hvordan fællesværdien samfundsansvar og kodekset omsættes til eksplicit fokus, konkrete strategier, adfærd, aktiviteter, initiativer og handling hos os.

Noget vi er fælles om

Vores kodeks er et udtryk for et fællesskab om værdien samfundsansvar. Det er samtidig et udtryk for en fælles forventning og holdning til, hvad samfundet med rimelighed kan forvente af os.

Definitionen af samfundsansvar

I vores kodeks ligger en forforståelse af, hvad der er det rigtige at gøre i forhold til samfundsansvar. Men også en indbygget definition af samfundsansvar.

Skolens samfundsansvar skal ses i et bredt perspektiv. Vores tiltag, som ansvarlige samfundsinstitutioner, må både være rettet mod individet i skolen, fællesskabet i skolen og fællesskabet, som skolen er en del af; det omkringliggende samfund.

Kodekset er et samfundsløfte

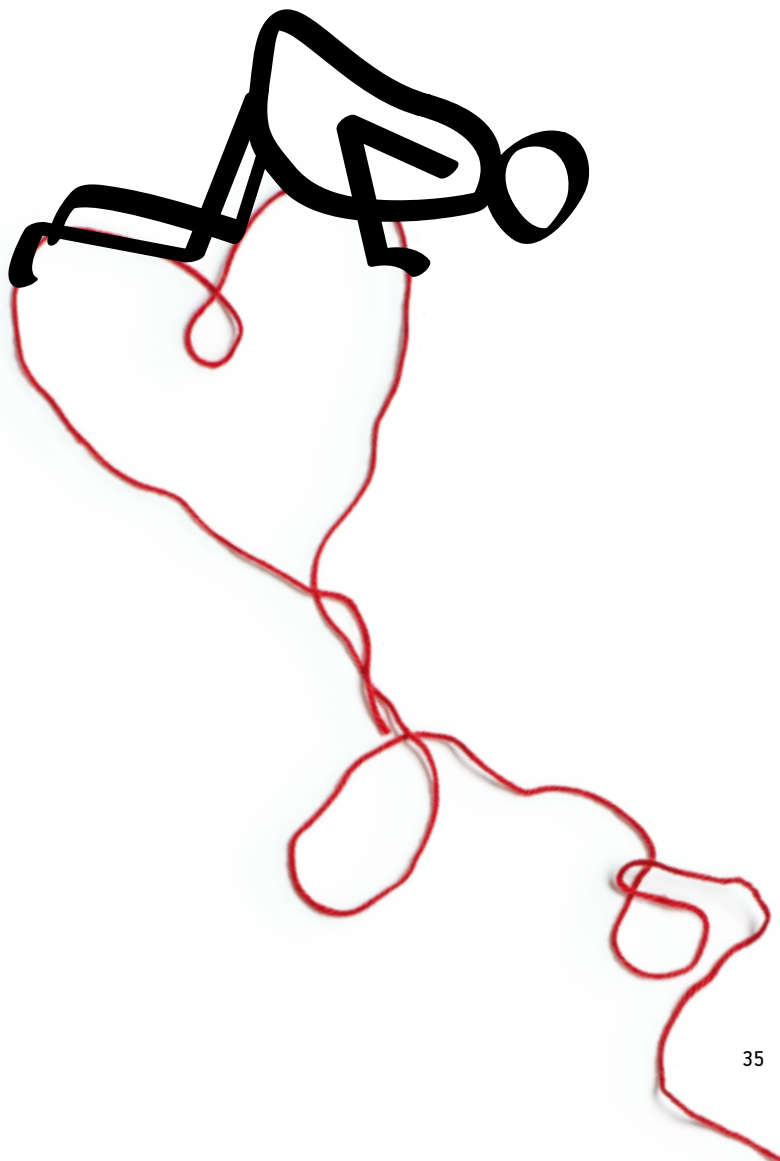
Kodekset beskriver både et mål om og en vej henimod at kunne fortælle om, vise og bevise samfundsansvar i 2023. Med vores kodeks forpligter vi først og fremmest os selv på at tydeliggøre, hvordan vi allerede har eller vil iværksætte aktiviteter og indsatser i forhold til 7 kernetemaer. Aktiviteter og indsatser, der ultimativt har det formål, at de er til gavn for samfundet i bred forstand. Samtidig styrker vi vores selvforståelse som skole. Kodekset er samtidigt et signal til omverdenen om, at vi tager samfundsansvar, men at vi, ligesom i alle andre henseender, altid bestræber os på at gøre det endnu bedre. Det er vores samfundsløfte.

Vi er foreningen

Foreningen, Danmarks Private Skoler, har sin historiske rod i en forening stiftet i 1891. Danmarks Private Skoler er organisation for frie og private grundskoler og gymnasiale uddannelser over hele Danmark.

Det er bl.a. foreningens formål at kæmpe for retten til frit at kunne vælge skole efter holdninger og værdier. Foreningen arbejder for at udvikle og styrke den frie skolesektor og den enkelte frie og private skole.

Danmarks Private Skolers arbejde skal være til gavn for den enkelte skole, for sektoren og – i sidste ende – samfundet.

Danmarks Private Skoler

Ny Kongensgade 15, 3.

1472 København K.

Telefon 33 30 79 30

info@privateskoler.dk

www.privateskoler.dk

